

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

№ 16/3-614/9062(208450)

"05" 10 2018 р.

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів»

(реєстр. № 9062 від 06.09.2018 р.)

У законопроекті пропонується скасувати можливість надання дозволу на зайняття народною медициною (цілительством), порядок видачі якого визначений статтею 74-1 Основ законодавства України про охорону здоров'я. Також пропонується виключити частину дванадцяту статті 21 Закону України «Про рекламу», яка врегульовує порядок рекламування таких послуг.

В обґрунтування необхідності прийняття законопроекту в пояснювальній записці зазначається, що наявність спеціального дозволу на зайняття народною медициною (цілительством) у фізичної особи – підприємця, який володіє народними методами лікування, не дає гарантії захисту конституційних прав громадян. Крім того, проходження навчання з основ медичних знань особою, яка не має спеціальної медичної освіти, не дає можливості якісно та своєчасно надавати медичну допомогу пацієнтам (п. 1). Метою прийняття законопроекту є уникнення шахрайських вчинків та забезпечення захисту конституційних прав громадян на охорону здоров'я (п. 2).

Головне науково-експертне управління, розглянувши поданий проект Закону, висловлює щодо нього наступні міркування та зауваження.

1. Погоджуючись в цілому з аргументами, наведеними у пояснювальній записці, Головне науково-експертне управління водночас звертає увагу на те, що, з огляду на специфіку цієї діяльності, яка обумовлюється, насамперед, тим, що лікування людини здійснюється особами, які, як правило, не мають спеціальної медичної освіти, скасування зазначеного вище спеціального дозволу призведе до безконтрольної діяльності «цілительів», що може збільшити ризики заподіяння шкоди здоров'ю людини. Також у разі прийняття запропонованих змін фактично буде дозволено безконтрольне та необмежене рекламування зазначеної діяльності, що не сприятиме отриманню об'єктивної інформації потенційними споживачами послуг народної медицини (цілительства). Між тим, найближчим часом навряд чи

можна прогнозувати зниження рівня популярності альтернативної медицини, тим більш за умов, коли для частини населення окремі медичні послуги і лікарські засоби залишаються важкодоступними. Тому за відсутності альтернативного правового механізму забезпечення ефективного державного контролю за діяльністю у зазначеній сфері прийняття проекту, на думку Головного управління, є передчасним. Більш доцільним, на наш погляд, є вдосконалення відповідним центральним органом виконавчої влади підходів щодо забезпечення державного контролю у цій сфері з урахуванням світового досвіду.

У цьому контексті слід звернути увагу на те, що навіть в країнах з високим рівнем життя, доступною та якісною медичною допомогою альтернативна медицина залишається затребуваною (наприклад, в другій половині 90-х років минулого століття альтернативними медичними послугами користувалося 57% мешканців Австралії, 46% Німеччини, 49% Франції; у 1997 році у США зареєстровано 627 мільйонів візитів до практиків альтернативної медицини¹).

В Україні до нетрадиційної медицини, за інформацією федерації сприяння охороні здоров'ю, щороку звертаються понад п'ять мільйонів людей. Про популярність галузі свідчить хоча б те, що деякі великі страхові компанії пропонують види страхування, пов'язані з нетрадиційною медициною. Загалом дослідження свідчать, що народним лікарям довіряють 40-60% українців².

2. Звертаємо увагу на те, що Кодексом України про адміністративні правопорушення встановлена відповідальність за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтею 46-2 «Порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством)», однак у законопроекті зміни до цього Кодексу щодо виключення або змін до зазначеної статті не передбачені.

3. Законопроект має вади техніко-юридичного характеру. Так, у розділі II законопроекту відсутні доручення Кабінету Міністрів України, пов'язані з прийняттям закону та приведенням у відповідність із новими нормами підзаконних нормативно-правових актів. Крім того, відповідно до правил законодавчої техніки назва законопроекту, яким вносяться зміни до декількох статей закону або до декількох законів, має бути конкретизована.

Насамкінець, звертаємо увагу на те, що реалізація заборон у запропонованому вигляді призведе до повного позбавлення можливості отримання послуг цієї категорії осіб, спрямованих на покращення самопочуття та стану здоров'я, незалежно від ефективності такої діяльності.

Крім того, вважаємо, що в тому випадку, коли пропонується скасувати дозвіл на той чи інший вид діяльності, до відповідного законопроекту

---

¹ https://zn.ua/HEALTH/tselitelstvo_ditya_novogo_veka.html

² Трахтенберг І., Шумаков В. «Нетрадиційне цілительство» і наука : компроміс неможливий // Вісник Національної академії наук України. — 2002. — № 2 // www.nbuv.gov.ua/Portal/All/her-ald/2002-02/6.htm

необхідно додавати обґрунтовану інформацію, яка б переконливо свідчила про шкоду діяльності, яку пропонується заборонити.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду в першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

**Заступник керівника
Головного управління**

А.М. Ришелюк

Вик.: К.О. Вербицький, В.І. Грицак